

Iniciació a la Didàctica de la Llengua i la Literatura

Bloc V

EL PROCÉS D'ENSENYAMENT DEL LLENGUATGE ESCRIT



Prof. Lídia Usó Vicedo

El procés d'ensenyament del llenguatge escrit

BLOC 5

1.1 La competència comunicativa: les habilitats comunicatives: escriure (expressió escrita) i llegir (comprensió lectora).

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: el mètode sintètic i analític.

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura.

1.4 Llegir i escriure al cicle inicial: objectius, continguts, metodologia i avaluació (mirar currículum).

1.1 La comunicació escrita

- El *codi escrit* no és el mateix que el codi oral.
- Per tant, la *correcció escrita* no ha de compartir els mateixos principis de la correcció oral.
- Les frases agramaticals o incompletes i el lèxic poc apropiat, per exemple, són característiques de la llengua oral que **són** considerades com **errors** en la *llengua escrita*.
- A més, és exigible en la correcció de l'escrit, **l'adequació al context**, la selecció adequada del **registre**, la **coherència** dels enunciats i la **cohesió** de tots els elements del text.

1.1 La comunicació escrita

* La varietat *estàndar*, creada per l'acadèmia, és la base del llenguatge escrit. Per això, s'ha de tractar a l'ensenyament de l'escrit fonamentalment. (La resta de varietats són essencialment orals i es reflecteixen a l'oral).

* Segons **Tolchinsky** (1990) les funcions de la llengua escrita són:


a) resoldre qüestions de la vida quotidiana (per a l'ús pràctic, tenir autonomia).

b) accedir a la informació i a formes superiors de pensament (ús científic / poder)

c) apreciar el valor estètic (ús literari)

1.1 La comunicació escrita

Esriptura vs llenguatge escrit

- L' escriptura  és la forma (coneixement de les lletres, el traç, la correspondència entre so i grafia,...)
- Quan parlem de l'escriptura ens referim al sistema de signes gràfics que permet transcriure el llenguatge oral, i en el sentit invers, passar del gràfic al fònic.
- El llenguatge escrit es refereix a les produccions realitzades mitjançant l'escriptura i que són el resultat de l'ús social.

1.1 La comunicació escrita

Què cal tenir en compte sobre l'escriptura?


- Aprendre a escriure és una activitat complexa i mai es fa en directe, no és automàtica, sinó que comporta reflexió.
- Aprendre a escriure és aprendre un sistema diferent al de la llengua oral, per tant, no podem traduir-la. Cal ensenyar estratègies pròpies.
- Aprendre a escriure vol dir aprendre un llenguatge cada vegada menys dependent del context, per tant ha de ser molt clar.
- Diferenciar el concepte d'escriptura i llenguatge escrit.

1.1 La comunicació escrita

Què han d'aprendre els infants sobre la llengua escrita al cicle inicial?

- El sistema d'escriptura
 - conèixer les lletres i saber com fer-les.
 - la relació de les lletres amb els fonemes.
 - els signes de puntuació.
 - l'ús de les majúscules.
 - l'ús de diferents tipus de lletres (de pal, rodona o lligada, d'impremta, etc.)
 - disposició del paper i sentit de l'escriptura.
 - deletrejar
 - iniciació a l'ortografia
- El significat del que està escrit
 - tant les paraules com els textos SEMPRE tenen un significat.
- Conservar la informació.
- El reconeixement de diferents tipus de textos o discursos.

1.1 Discurs, text i ensenyament de la llengua

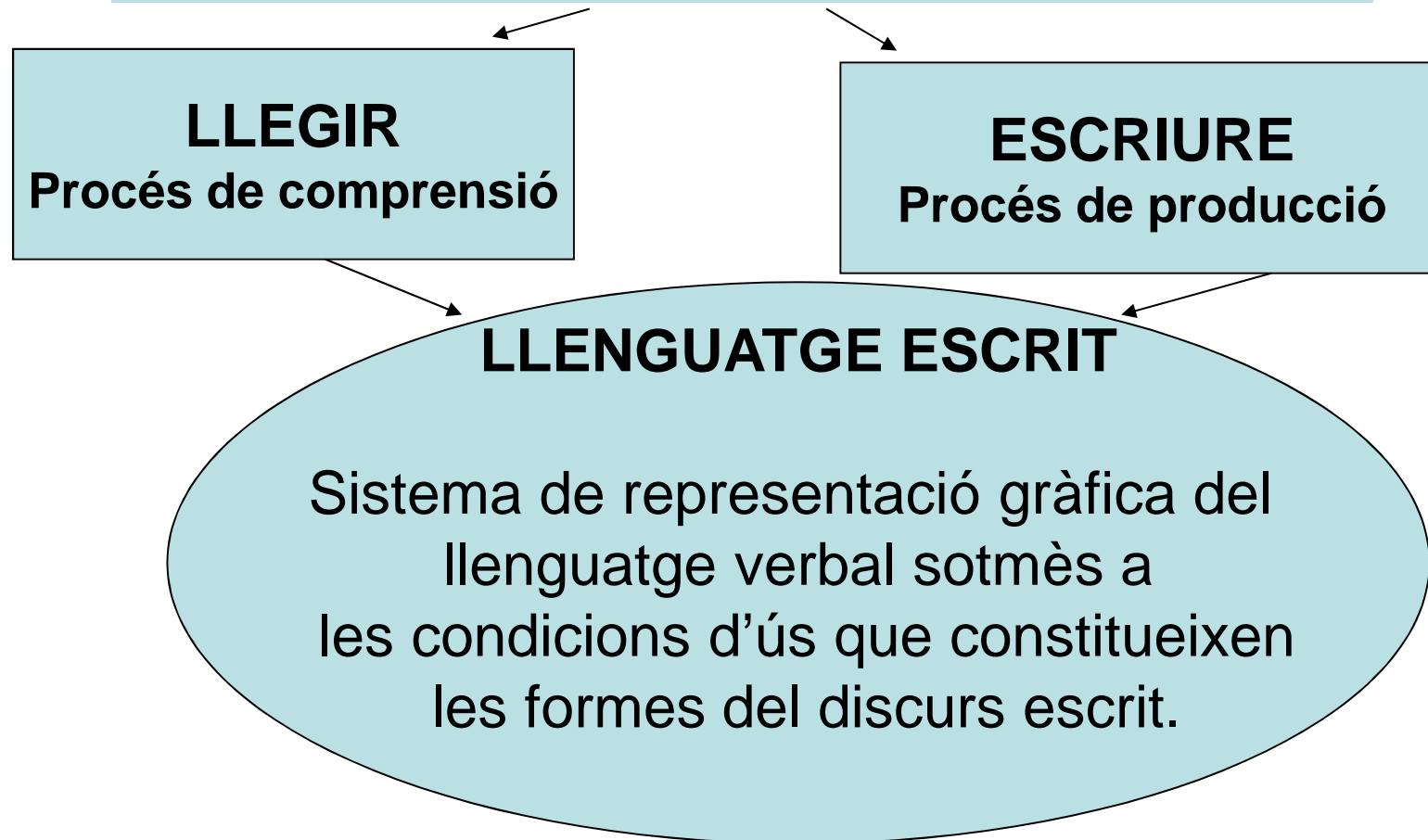


Enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua (oral i escrita)

Textos variats, autèntics (reàlies), complets si pot ser, que responguin a les necessitats comunicatives i als interesos dels alumnes

1.1 La comprensió i expressió escrites

Activitats cognitives diferenciades



ESCRITURA: instrument notacional

LLENGUATGE ESCRIT: mitjà de comunicació. Tolchinsky (1993).

1.1 La comprensió i expressió escrites

Llegir i escriure

- **Llegir:**
procés mitjançant el qual es comprèn el text escrit (comprensió).
- **Escriure:**
procés mitjançant el qual es produeix el text escrit (producció).

1.1 La comprensió escrita: la lectura

- La **llengua escrita** no és una mera transcripció de la parla, sinó un **codi distint**.
- És un llenguatge artificial que s'ha diferenciat sempre del llenguatge oral pel seu caràcter **gràfic i visual**, enfront del caràcter **auditiu de l'oral**.
- Però, moltes evidències mostren que el llenguatge escrit no és només, o necessàriament, visual, té també un **caràcter auditiu** més que notable (ex: codi Braille: caràcter tàctil per caràcter gràfic i visual; només $\frac{1}{4}$ dels sords poden llegir bé). El sentit crucial de la lectura potser no sigui la vista sinó l'oïda? (veure article Cantero, Oír para leer).

1.1 La comprensió escrita: la lectura

- Per llegir, **l'important no és saber mirar**, sinó saber **escoltar** el text. Mirar un text, simplement, no ens permet entendre'l, com mirar una partitura no ens permet escoltar la música. La partitura només dóna pistes que el músic ha de saber interpretar.
- És important, doncs, la formació del **mediador fònic o llegidor**, que permet donar-li vida i veu al text i interpretar el que es llegeix, com el músic que interpreta la partitura.
- Quan al voltant nostre hi ha molt de soroll, això dificulta escoltar la veu del nostre *llegidor* . Quan els sorolls impedeixen la comprensió, la sensació que tenim és que no hem llegit: llegíem (mirant) però no (escoltant).

1.1 La comprensió escrita: la lectura

- La **mediació fònica** és, sense dubte, la **primera capacitat** que un lector competent ha de desenvolupar.
- Qualsevol mètode d'iniciació a la lectura hauria de contemplar aquest fet. En canvi, **la gran absent** dels mètodes de lectura (i d'escriptura) ha estat la **prosòdia**.
- Es dona per suposat que el discurs escrit és un fenomen només visual.
- El **ritme i l'entonació** no s'ha considerat en la formació de lectors (i escriptors), **com si no existiren**, com si la seva rellevància fos nul·la.
- En canvi, avui sabem que l'**entonació** és un **element integrador** clau del discurs, l'eix vertebrador del sentit tant en llengua oral com en llengua escrita.

1.1 La comprensió escrita: la lectura

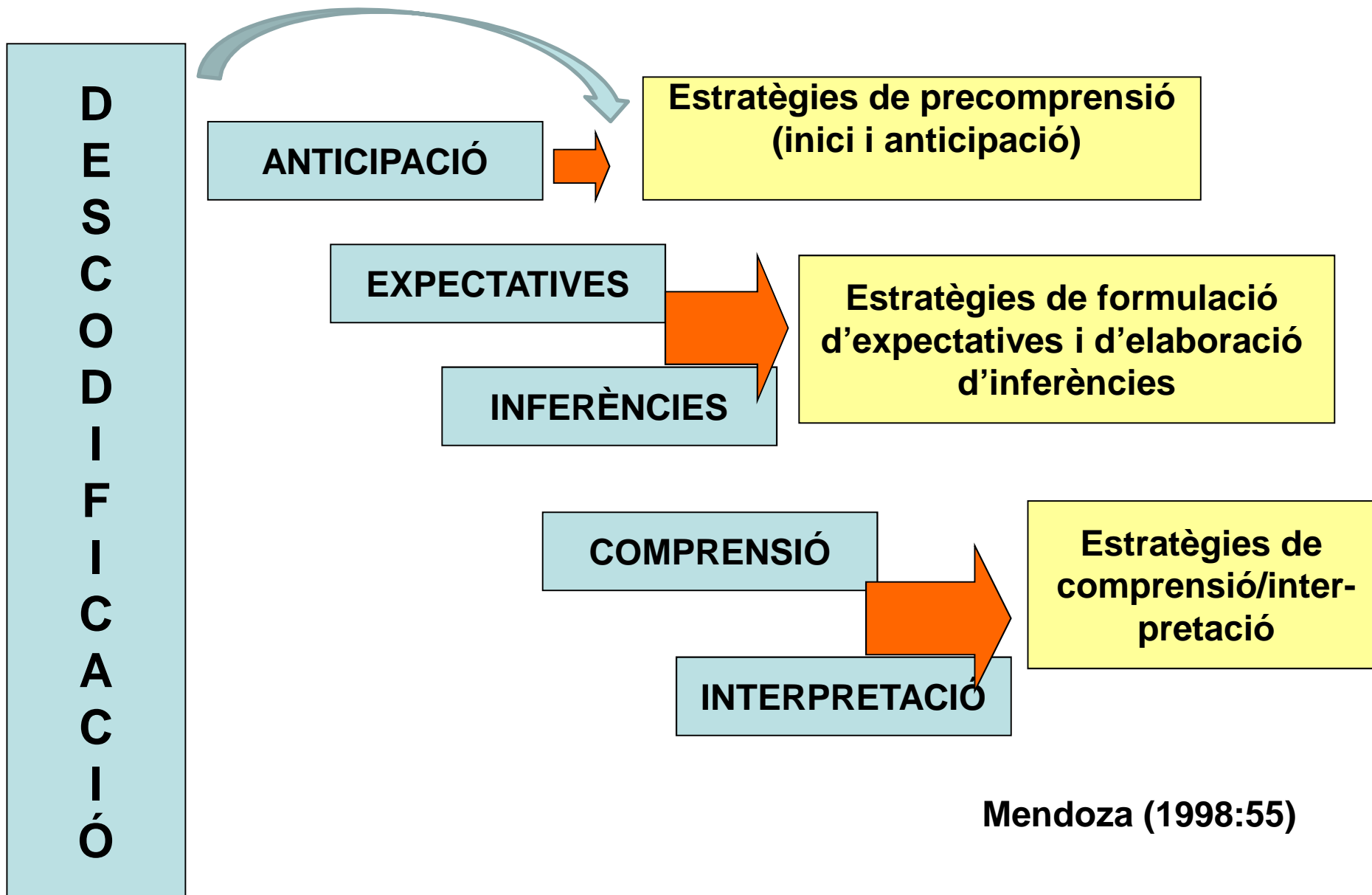
- **L'organització fònica** (jeràrquica) del discurs oral també es troba en el discurs escrit.
- Hi ha qui afirma que no és possible comprendre un text escrit si no s'interpreta adequadament la seva entonació.
- La **mediació fònica** en la lectura consisteix, justament, en **atribuir entonació** al text (que, per sí mateix, no la té), per **identificar** les **idees** i **accedir** al seu **sentit**.
- Per **comprendre** un text, doncs, seria necessari **identificar els grups fònics**.
- Cada **grup fònic** coincideix amb una **unitat sintàctica** i constitueix una unitat nocional del discurs.

1.1 La comprensió escrita: la lectura

PROCÉS LECTOR

- Estratègies de **precomprensió**:
 - Estratègies d'**inici** (descodificació: **identificar les unitats, reconeixer-les i combinar-les**).
 - La **diferència metodològica** fonamental entre els mètodes d'iniciació a la lectura **sintètics i analítics** (globals) es troba en com s'enfoquen les estratègies d'inici, en la descodificació.
 - Estratègies d'**anticipació** (hipòtesis sobre el text)
- Estratègies en la formulació d'**expectatives** i elaboració d'**inferències**.
- Estratègies de **comprensió i interpretació**.

EL PROCÉS LECTOR



1.1 La comprensió escrita: la lectura

- La lectura en veu alta és la millor manera d'ajudar els alumnes a **formar** el **mediador fònic** eficaç que necessiten per enfrontar-se a diferents textos escrits.
- El text en sí és un **artefacte parcial**, incomplet, que el lector ha de completar durant la lectura.
- El codi escrit és un **codi dependent**, que necessita ser completat per un lector competent, identificant les seves unitats significatives i donant-li una entonació apropiada, llegint els implícits...
- La **llengua escrita sol considerar-se** un codi essencialment **visual** i això condiciona l'eficàcia dels mètodes d'iniciació a la lectura.
- **Convé**, per tant, **entendre** bé la **naturalesa auditiva** de la lectura.

1.1 La comprensió escrita: la lectura

- **Llegir**, per tant, és *interpretar* el text com s'interpreta una partitura,
- **integrant les unitats** i donant sentit, **per captar el sentit global**.
- **Ensenyar a llegir**, per tant, no és ensenyar a mirar,
- sinó ensenyar a **desentranyar les pistes** que ofereix l'escriptura,
- per **escoltar el text** i, només així, comprendre'l.
- Qualsevol metodologia hauria d'arribar a la **identificació dels grups fònics** que componen el text, o partir sempre de la interpretació de les **unitats de sentit** textual, que són els grups fònics.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

Quina és la millor manera?

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: el mètode sintètic i analític i mixte

Esquema de diferents perspectives sobre l'ensenyament de la lectura

- Dues classificacions generals:
 1. Mètodes sintètics (ascendents)
 2. Mètodes analítics o globals (descendents)
- * (Model interactiu-constructiu)

Quadre esquemàtic següent diapositiva:

Font: FONTS, M. (2006), *Aprenere a llegir i a escriure amb sentit*.

Papers d'educació, 4 [en línia:

<http://papers.uvic.cat/files/2009/11/4a-fons-1.pdf>]

Esquema de diferents perspectives sobre l'ensenyament de la lectoescriptura

PARADIGMA CONCEPTUAL	PARADIGMA PSICOLÒGIC	PARADIGMA DIDÀCTIC	
Model ascendent (Bottom-up)	Teoria conductista	Mètode sintètic: - Nom lletres (alfabètics) - Sons- lletres (fonètics) <i>Maria Montessori (1870-1952)</i> - Sí·labes (sil·làbics)	Èmfasi en la descodificació. Es parteix del que es considera més simple (la lletra) i es va progressant cap el que es considera més complex (la síl·laba, la paraula, el text).
Model descendent (Top-down)	Teoria de la Gestalt	Mètode analític: - Ideovisual o global <i>Décroly (1965)</i> - Global-natural <i>Freinet (1961)</i> - Paraula-generadora <i>Freire (1921)</i>	Èmfasi en la comprensió. Es parteix d'una configuració global (la frase) i s'analitzen de mica en mica els seus constituents (paraules, síl·labes, lletres)
Model interactiu	Teoria constructivista	No hi ha mètode pròpiament Es basa en el disseny de situacions d'ensenyament i d'aprenentatge i en les orientacions didàctiques. <i>Anna Teberosky (1991, 1993, 2001)</i>	Emfasi en la recerca del significat del text. S'usen i es combinen índexs contextuals, semàntics i sintàctics amb índexs grafofònics en la construcció d'hipòtesis interpretatives i les seves verificacions.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

TIPUS DE PROCESSAMENT I OPERACIONS MENTALS BÀSIQUES EN LA LECTURA*

PROCESSAMENT ASCENDENT

(processos de baix nivell)

Models sintètics

- *Accés lexical*
- *Reconeixement de paraules*
- *Descodificació*

PROCESSAMENT DESCENDENT

(processos d'alt nivell)

Models analítics

- *Anticipació*
- *Formulació i verificació d'hipòtesis*
- *Construcció d'expectatives i inferències*
- *Comprensió*
- *Interpretació*

TEXT

PARÀGRAF

FRASE

PARAULA

LLETRA

* Uri Ruiz Bikandi, 2000,

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Hi ha autors que diuen que és un **error creure que la ruta d'accés a la lectura es només visual.**
- En aquest “error” han caigut:
 - els mètodes **sintètics** que insisteixen en què els grafemes són les unitats mínimes de l'escriptura
 - i els mètodes **analítics o globals** que insisteixen en les característiques gràfiques i visuals del text (títols, il·lustracions, etc.), fent recaure en elles bona part de la informació lectora.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Els **mètodes sintètics** tenen un origen visual.
- El mètode alfabètic tradicional, consisteix en **aprendre els noms de les lletres** i la seva combinació.
- Es considera que el **text escrit** és un artefacte gràfic, una **successió de dibuixos** (les lletres).
- De fet, la iniciació a l'escriptura s'ha plantejat sempre com una operació relacionada amb la psicomotricitat, amb la capacitat de dibuixar un traç.
- **Aprendre a escriure era com aprendre a dibuixar**

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Tradicionalment hem après a **escriure dibuixant** signes, i creiem també que aprendre a llegir és aprendre només a mirar.
- Però una pàgina escrita no és un objecte que mirem com es mira un quadre.
- En un quadre la mirada és global, i els significats se'ns ofereixen d'una vegada, d'una manera immediata.
- En canvi, un text escrit no pot comprendre's d'una vegada, sinó que imposa al lector una **estratègia lineal**.
- Llegir un text no és com mirar un quadre, sinó com *escoltar* algú.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

Mètode Montessori

- La **versió “fonètica”** del mètode alfabètic (el **mètode Montessori**) va implicar un canvi radical d'orientació:
 - relació **visual-manual** de l'escriptura
 - relació la **“part gràfica”** amb la **“part fònica”**
 - **manipulació** materialment de les lletres

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- El **mètode Montessori** és concebut inicialment per a infants psíquicament retardats.
- Aquest **mètode** parteix dels principis de **llibertat**, **activitat** i **individualitat**.
- El sistema se centra primordialment en l'educació dels **sentits**, la **lecto-escriptura**, la **gramàtica**, els **treballs manuals**, la **música** i l'**educació física**.
- Va arribar a la conclusió que els infants passen per unes etapes sensibles creadores que l'educació ha de desenvolupar.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Es va crear a partir la gran capacitat dels nens per **absorbir coneixement** del seu voltant, de forma natural i **sense l'ajuda de l'adult**, així com l'interès que tenien per materials que es poguessin **manipular**.
- Cada exercici es va basar en allò que els infants feien naturalment, és a dir, per si mateixos, sense ajuda de les persones adultes.
- Exercicis degudament seqüenciats, utilitzats pels infants perquè aprenguin de les seves pròpies experiències.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Pren com a punt de partida el desenvolupament de la “**consciència fonològica**” del nen, a base de jugar amb els sons, amb la identificació de lletra-so o síl.laba-so.
- Es tracta d'un **mètode potent i eficaç**, molt superior als mètodes globals.
- **De totes maneres**, com passa als models sintètics, a pesar de ser un mètode “fonètic”, tota la mediació és **exclusivament visual**, mitjançant dibuixos.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Per a Décroly (mètode global) la lectura és un fenomen essencialment visual, fins al punt de creure que la intervenció de **l'oïda transtorna l'adquisició** de les associacions visuals i gràfiques.
- L'autor insistia en què la **percepció global** del text es feia a partir de la **lectura visual**, i que només després s'havia de treballar en la identificació dels components grafèmics.
- Freinet, seguidor de Décroly, és el creador del mètode natural: defensa una adquisició natural del llenguatge escrit, semblant al llenguatge oral.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Les tècniques de Freinet constitueixen un ventall d'activitats més útils per treballar: la lliure expressió infantil, la cooperació i la investigació de l'entorn. Destaquen:
 - **El text lliure**: realitzat per un nen a partir de les pròpies idees, sense tema, ni temps fixat. Es desenvolupa seguint les fases següents:
 - l'escriptura del text, com a activitat creativa i individual;
 - la lectura davant del grup, per treballar l'entonació, la modulació de la veu;
 - el comentari del text de forma col·lectiva;
 - i altres tècniques com la impressió i reproducció dels textos per la revista escolar: "No als llibres de texts".

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- **La revista escolar:** la qual s'origina amb les produccions infantils i es realitza a partir de la pròpia organització del treball.
- **Planificació del treball:** una planificació col·lectiva, determinada per unes decisions de grup que, a la vegada, estan inserides en la planificació general del curs.
- **Les conferències:** pretenen propiciar, les crítiques a la realitat per part de l'alumnat.
- **Biblioteca de treball:** el material es classifica d'acord amb la dinàmica i les necessitats de consulta dels nens, que accedeixen lliurement a ell, però també es responsabilitzen d'ordenar-lo i controlar-lo.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Darrere d'aquests autors està la Teoria de la Gestalt, o teoria de la forma, on la ment configura, a través de certes lleis, els elements que arriben a ella, a través de canals sensorials (percepció) o de la memòria.
- Axioma: “El tot és més que la suma de les seves parts”.
- .Segons la Gestalt nosaltres percebem la realitat d'acord amb estructures que percebem: llei de proximitat, de tancament, de semblança...
- Per això, entenem bé una paraula encara que algunes lletres estiguin canviades de lloc, o falte alguna lletra, o potser no la coneixem...perquè la paraula no és independent del context.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Darrere d'aquests autors està la Teoria de la Gestalt, o teoria de la forma, on la ment configura, a través de certes lleis, els elements que arriben a ella, a través de canals sensorials (percepció) o de la memòria.
- Axioma: “El tot és més que la suma de les seves parts”.
- .Segons la Gestalt nosaltres percebem la realitat d'acord amb estructures que percebem: llei de proximitat, de tancament, de semblança...
- Per això, entenem bé una paraula encara que algunes lletres estiguin canviades de lloc, o falte alguna lletra, o potser no la coneixem...perquè la paraula no és independent del context.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- Al nostre país abunden les versions de **models “mixtos”** que es centren en treballar les habilitats:
 - com el “**mètode multisensorial** cuadrados”, essencialment sintètic-visual, de Lebrero & Lebrero, (1988)
- o en treballar la **comprensió**:
 - com la proposta de Colomer & Camps (1991)
- Així i tot, el mètode mixte més cabal és el que representa el “**model constructivista**” exposat en Teberosky (1991, 1993, 2001), bàsicament orientat en l'ensenyament de l'escriptura.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

Model constructivista (Teberosky)

- Aquesta autora predica una **immersió textual** massiva, però **complementada** amb una instrucció de les **habilitats de lectura**
- encaminada a desenvolupar una **consciència fonològica** del nen que, tot i que la considera més important per la iniciació a l'escriptura que a la lectura.
- Per tant, molt aquesta teoria està **influenciada** encara per les característiques dels **mètodes sintètics**.

1.2 Mètodes en l'aprenentatge inicial de la lectura: mètode sintètic, analític i mixte

- El model es centra:
 - en el **respecte pel desenvolupament del nen**
 - en els **aspectes gràfics** de l'escriptura
 - el desenvolupament de la **psicomotricitat manual**
 - **la visió** com element clau en la lectura
 - I en una sèrie d'activitats de **descomposició d'unitats** (fraseològiques, lèxiques i fonològiques).

Fases de l'aprenentatge de la lectura

Fase logogràfica

- Reconeixement global de configuracions escrites. (ex. propi nom).
- Relacions entre el llenguatge escrit i l'oral.
- Imitació de l'acte de llegir / Pregunta: *Què posa?*

Fase alfabètica

- Comprensió del funcionament del codi alfabètic.
- Desenvolupament de la consciència fonològica (relació so grafia/ fusió de fonemes/ ordre).
- Autonomia per desxifrar / Pregunta: *quina és?*

Fase ortogràfica

- Combina habilitats alfabètiques, amb el reconeixement d'indicis contextuais, sintàctics i semàntics.
- La recerca de significat és el motor lector.

FONS, M. (2000) "Fases del aprendizaje de la lectura", a BIGAS, M./CORREIG, M. (ed.), *Didáctica de la lengua en la educación infantil*, Madrid: Síntesis.

Actitvitat. A quina etapa es troben?

A quina etapa es troben?

Reconeixement de morfemes	ortogràfica
Confusió de lletres semblants	alfabètica
Reconeix el nom escrit	logogràfica
No pot desxifrar els mots	logogràfica
Posen so a les lletres ordenades	alfabètica
Llegeixen paraules i frases	ortogràfica

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

El desenvolupament del coneixement sobre l'escriptura

- Els nens tenen uns coneixements de notació rudimentaris, però funcionals, que els ajuden a adquirir les primeres representacions de l'escriptura, prèvies a les habilitats de codificació convencional:

- a) des d'un punt de vista extern: l'ordre lineal, l'orientació, la forma de les grafies, la distribució, la quantitat, la repetició i la convencionalitat.

- b) des d'un punt de vista intern, l'estructura del sistema: relació entre les grafies i el llenguatge, i el valor que adquireixen aquestes grafies.

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

El desenvolupament del coneixement sobre l'escriptura

""* Hi ha tres factors que influeixen en aquests primers coneixements:

a) La freqüència amb què el nen es relaciona amb el material imprès, que l'informa sobre la quantitat, la varietat i la combinació de les grafies.

b) El contacte del nen amb els adults lectors (escriure el seu nom, revistes, llibre, rètols, el nom de les lletres...).

c) La capacitat del nen per relacionar els segments sonors amb les lletres escrites.

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

El desenvolupament del coneixement sobre l'escriptura

* Anna Teberosky (1996) ha fet un estudi de les etapes de desenvolupament de l'escriptura, a partir de la descripció de produccions inicials de nens en procés d'alfabetització, dels 4 als 7 anys. Es van triar substantius que els nens escoltaven i tenien que escriure d'alguna manera, ja que els substantius serveixen per designar i són fàcils de precebre com a unitats separables.

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

1- Escriure com a reproducció dels trets de l'escriptura adulta (imitació acte d'escriure) (absència de dibuix normalment: notació gràfica = representació externa d'una altra cosa, linealitat, de dalt a baix, separabilitat, noms sense article definit o indefinit: escriptura de noms) (P3, P4)

2- Escriure com a producció fonamentalment regulada per crear escriptures diferenciades. (Reproducció de les propietats formals de textos escrits: linealitat + unió i discontinuïtat; quantitat (pollet/gallina; gran/petit); varietat; s'acosta més a l'escriptura convencional però no correspondència grafia-part del nom. Escriu lletres però no s'entèn res.) (P4, P5)

FUNCIÓ DE DESIGNACIÓ.

Sense relació pauta sonora-escriptura.

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

3- **Escriure com a producció controlada per la segmentació sil·làbica de la paraula** (notació de sons = la síl.laba, part de la paraula: normalment escriuen una grafia qualsevol per síl.laba, sense valor sonor convencional: la segmentació sil·làbica controla la quantitat de grafies que han d'escriure. Normalment els nens catalanoparlants descobreixen abans el valor sonor de les vocals que el de les consonants (les vocals formen síl.labes, i es poden pronunciar aïlladament, les consonants no;). Llavors escriuen una vocal per síl.laba (gallina: AIA). Es redueix molt la quantitat i el repertori de lletres que fan servir. (P5)

4- **Escriure com a producció controlada per la segmentació sil·làbica alfabètica de la paraula**. És una escriptura completa. Fan servir una lletra per a cada síl.laba, però també per alguns components intrasil·làbics, consonants davant i darrere. La descripció jeràrquica de la síl.laba explica que els nens es deixen consonants sense notar. Mandarinina: MAAINA; MADARINA (P5, 1r)

HI HA
RELACIÓ
ENTRE
L'ESCRITURA
I LA
PAUTA
SONORA

1.3 Etapes en l'aprenentatge inicial de l'escriptura

5-Escriure com a producció controlada per la segmentació alfabètico-exhaustiva de la paraula. Normalment a cada consonant i vocal d'una paraula li correspon una grafia. Però no necessàriament ortografia convencional. Solen haver unions entre paraules i omissions (VAXNAR AKASA) (1r i 2n).

A 2n sol haver escriptura alfabètica, molta amb ortografia convencional.

HI HA RELACIÓ
ENTRE
L'ESCRITURA
I LA PAUTA
SONORA

RELACIÓ DE LES NOMENCLATURES DE LES ETAPES QUE PARTEIXEN DELS ESTUDIS DE FERREIRO I TEBROSKY

ETAPES DESCRITES PER A.TEBEROSKY ¹	ETAPES DESCRITES PER T. JULIÀ ²
<p>No hi ha relació amb la pauta sonora</p>	<p>1. Dibuix</p>
<p>Hi ha relació amb la pauta sonora</p>	<p>2. NIVELL PRE-SIL·LÀBIC</p>
<p>3- Escriure com a producció controlada per la segmentació sil·làbica de la paraula</p>	<p>3. NIVELL SIL·LÀBIC</p>
<p>4- Escriure com a producció controlada per la segmentació sil·làbico alfabètica de la paraula.</p>	<p>4. NIVELL SIL·LÀBIC_ALFABÈTIC</p>
<p>5- Escriure com a producció controlada per la segmentació alfabètico-exhaustiva de la paraula.</p>	<p>5. NIVELL ALFABÈTIC</p>

¹Font: TEBEROSKY, A.; SOLÉ, I. (1999), *Psicopedagogia de la lectura i de l'escriptura*,

Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

²Font: JULIÀ; T.. (1995), *Encetar l'escriure*.Barcelona: Dossier Rosa Sensat.